

Κοινωνική Προστασία

ΠΟΡΙΣΜΑ

(Ν. 3094/2003 «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις», Άρθρο 3 §5)

ΘΕΜΑ

Η υποχρέωση της Διοίκησης για έκδοση διοικητικής πράξης επανυπολογισμού των συντάξεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4387/2016

<i>Συνήγορος του Πολίτη:</i>	Ανδρέας Ι. Ποπτάκης
<i>Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη:</i>	Γιάννης Σ. Κωστής
<i>Ειδικοί Επιστήμονες:</i>	Χρήστος Βαμβακούλας Βέρα Θεοφυλάκτου Ευνίκη Παλάσκα Δανάη Παπαλουκά Ιωάννης Τσελεκίδης

Μάρτιος 2021

Αρ. Πρωτ.: Γρ. Συν.

Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Κύριο Κωστή Χατζηδάκη
Σταδίου 29,
105 59 Αθήνα

ΘΕΜΑ:

«Η υποχρέωση της Διοίκησης για έκδοση διοικητικής πράξης επανυπολογισμού των συντάξεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4387/2016»

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, κατά το άρθρο 103 §9 του Συντάγματος και τον Ν. 3094/2003, αφού εξέτασε σημαντικό αριθμό αναφορών πολιτών και μετά από την έγγραφη επικοινωνία του με τον e-ΕΦΚΑ, προβαίνει στη σύνταξη του παρόντος πορίσματος το οποίο σας γνωστοποιείται αρμοδίως.

1. Ιστορικό του ερευνώμενου προβλήματος

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 14 και 33 του Ν. 4387/2016 από την 1^η.1.2019 θα έπρεπε να έχει πραγματοποιηθεί ο επανυπολογισμός των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων. Τα προβλήματα από την μη έγκαιρη υλοποίηση αυτού τα επισήμανε η Αρχή με τα υπ' αριθμ. πρωτ. 257413/16383/2019/2.4.2019 και 257413/24443/2019/20.5.2019 έγγραφα, όπου περιέγραψε αναλυτικά τα προβλήματα που δημιουργεί στους συνταξιούχους η μη ανάρτηση των σχετικών ενημερωτικών σημειωμάτων και η μη χορήγηση των σχετικών αποφάσεων, καθυστέρηση η οποία δεν ήταν δικαιολογημένη, διότι όπως αναφέρθηκε

«...ενώ ήταν σαφώς ορισμένο χρονικά από το Μάιο του 2016 που ψηφίστηκε ο ν. 4387/2016, ότι την 1η.1.2019 θα έπρεπε να υπολογισθούν οι ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις σύμφωνα με τα οριζόμενα των διατάξεων των άρθρων 14 και 33, η ανάγκη επανασχεδιασμού του ενημερωτικού σημειώματος διαπιστώθηκε μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας και τα σχέδια ολοκληρώθηκαν και διαβιβάστηκαν στον Διοικητή στις 27.2.2019, δηλαδή 2 μήνες μετά την ολοκλήρωση και εφαρμογή του νέου τρόπου υπολογισμού των συντάξεων...»

Σε συνέχεια αυτών ο ΕΦΚΑ εξέδωσε το υπ' αριθμ. πρωτ. Σ60/14/704781/7.6.2019 ΓΕΝΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ όπου μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι

«... η ... αξίωση των συνταξιούχων δεν παράγει επιτακτική υποχρέωση των διοικητικών οργάνων να εκδώσουν διοικητική πράξη συγκεκριμένου περιεχομένου όσον αφορά τον επανυπολογισμό των συντάξεων».

2.Το υπ' αριθμ. πρωτ. 261704/31031/2019 έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον Διοικητή του ΕΦΚΑ

Σε απάντηση του ανωτέρω Γενικού Εγγράφου, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε Πορισματική Επιστολή προς τον Διοικητή του ΕΦΚΑ που ανέφερε ότι κάθε συνταξιούχος θα πρέπει να γνωρίζει ποια στοιχεία ελήφθησαν υπ' όψιν και **με ποιον ακριβώς τρόπο έγινε ο επανυπολογισμός της δικής του σύνταξης**. Μόνο υπό αυτές τις προϋποθέσεις τηρείται η αρχή της διαφάνειας της διοικητικής δράσης και η υποχρέωση ενημέρωσης των ασφαλισμένων και τίθενται οι ελάχιστες προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση του δικαιώματος ακρόασης και δικαστικής προστασίας των πολιτών (Σύντ. άρθρο 20 §§1 και 2).

Η Αρχή αρχικώς πρότεινε να γίνει η, κατά το δυνατόν, άμεση έγγραφη γνωστοποίηση των ατομικών διοικητικών πράξεων στους συνταξιούχους, που θα περιλαμβάνουν τον αναλυτικό τρόπο και το αποτέλεσμα του επανυπολογισμού της σύνταξής τους με αναφορά όλων των δεδομένων που λήφθηκαν υπ' όψιν για τον σκοπό αυτό. Κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο λόγω της πληθώρας των στοιχείων που πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν και της πολυπλοκότητας των υπολογισμών που απαιτούνται, καθώς και για να διευκολυνθεί ο πολίτης στην περαιτέρω πρόοδο της διοικητικής διαδικασίας.

Τονίζεται, για ακόμη μία φορά, ότι παρά τη μη ρητή αναφορά της σχετικής νομοθεσίας σε έκδοση ατομικών διοικητικών πράξεων, η διαδικασία αναπροσαρμογής προϋποθέτει / απαιτεί έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξης. Η ως άνω διαδικασία προτείνεται να γίνει αυτόματα, με την αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων του φορέα σας και όχι με φυσικά έγγραφα, λόγω του πολύ υψηλού αριθμού συνταξιούχων που αυτή αφορά. Οι σχετικές διοικητικές πράξεις, οι οποίες θα παραχθούν με τη χρήση του πληροφοριακού σας συστήματος, θα είναι διαθέσιμες σε όλους τους συνταξιούχους, ηλεκτρονικά, στην αντίστοιχη ηλεκτρονική τους μερίδα. Το ηλεκτρονικό έγγραφο αυτό είναι κρίσιμο να περιλαμβάνει τη διατύπωση **«επέχει θέση ατομικής διοικητικής πράξης»** ή διατύπωση με αντίστοιχο περιεχόμενο, με μνεία ασφαλώς και των προθεσμιών για την άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων μέσων.

Μόνο με αυτόν τον τρόπο θα έχουν διασφαλιστεί αποτελεσματικά τόσο η ορθή τήρηση των βασικών αρχών που πρέπει να διέπουν τη δράση της Δημόσιας Διοίκησης, όσο και τα δικαιώματα που πρέπει να απολαμβάνει κάθε πολίτης.

Άλλωστε, πέραν των άλλων, η μη έκδοση των συναφών διοικητικών πράξεων επανυπολογισμού των συντάξεων, κινδυνεύει να αποστερήσει από τους συνταξιούχους το

δικαίωμα να ασκήσουν το σύνολο των ενδίκων μέσων που δικαιούνται και που αποτελούν συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμά τους¹.

3.Οι επακόλουθες ενέργειες του ΕΦΚΑ και του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Σε συνέχεια του εγγράφου της Αρχής το Υπουργείο και ο ΕΦΚΑ προχώρησαν, το φθινόπωρο του 2019, στη σταδιακή ανάρτηση των ενημερωτικών σημειωμάτων των συντάξεων, τα οποία περιείχαν το αποτέλεσμα του επανυπολογισμού, χωρίς όμως να αποτυπώνονται ούτε τα στοιχεία τα οποία λήφθηκαν υπ' όψιν, ούτε η μεθοδολογία αυτού, διαδικασία η οποία δεν έχει ολοκληρωθεί έως σήμερα. Περαιτέρω, πρέπει να τονισθεί ότι από το περιεχόμενο των ανωτέρω ενημερωτικών σημειωμάτων δεν προκύπτει ότι επέχουν θέση ατομικής διοικητικής πράξης.

Επιπρόσθετα ενεργοποιήθηκε πλατφόρμα όπου οι συνταξιούχοι μπορούσαν να υποβάλουν ένσταση/αίτηση θεραπείας στο περιεχόμενο των ενημερωτικών σημειωμάτων, σημειώνοντας ότι δεν αποτυπώθηκε στην πλατφόρμα ή σε άλλο κείμενο η διαδικασία εξέτασης αυτών. Έως σήμερα δεν έχει υπάρξει απάντηση, προς τους συνταξιούχους, στις ανωτέρω ενστάσεις.

4.Το υπ' αριθμ. πρωτ. 261710/30195/2020 υπενθυμιστικό έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον Διοικητή του ΕΦΚΑ

Επακόλουθα ο Συνήγορος του Πολίτη επανήλθε στο ζήτημα με νέα επιστολή προς τον Διοικητή του ΕΦΚΑ, επαναλαμβάνοντας τις θέσεις τις οποίες διατύπωσε στην αρχική του Πορισματική Επιστολή και κατέληξε προτείνοντας τα ακόλουθα:

- Την κατά το δυνατόν άμεση έκδοση και ανάρτηση των σχετικών διοικητικών πράξεων που θα περιλαμβάνουν τον αναλυτικό τρόπο και το αποτέλεσμα του επανυπολογισμού της σύνταξης.
- Οι σχετικές διοικητικές πράξεις, οι οποίες θα παραχθούν με τη χρήση του πληροφοριακού σας συστήματος, να είναι διαθέσιμες σε όλους τους συνταξιούχους, ηλεκτρονικά, στην αντίστοιχη ηλεκτρονική τους μερίδα. Το ηλεκτρονικό έγγραφο αυτό είναι κρίσιμο να περιλαμβάνει τη διατύπωση «επέχει

¹ Αξίζει να αναφερθεί, ενδεικτικά, η υπ' αριθμ. 86/2019 απόφαση του ΙΙΙ Τμήματος του ΕλΣ, στην οποία αναφέρεται ρητά:

«8. [...], από τις διατάξεις του άρθρου 66 παρ. 1 και 6 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α' 210), όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, συνάγεται ότι προσβάλλονται με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι πράξεις ή αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με τις οποίες κρίνεται οριστικά συνταξιοδοτική υπόθεση κατά τρόπο δεσμευτικό για τη Διοίκηση και για τον διοικούμενο και οι οποίες, για τον λόγο αυτό, έχουν εκτελεστό χαρακτήρα. Αντίθετα, συνταξιοδοτικές πράξεις ή αποφάσεις (ρητές ή σιωπηρές), με τις οποίες δηλώνεται εμμονή της Διοίκησης σε προγενέστερη εκτελεστή διοικητική πράξη και επαναλαμβάνεται η ήδη διατυπωθείσα από αυτή κρίση για το ίδιο ζήτημα, χωρίς νέα ουσιαστική έρευνα της υπόθεσης και χωρίς να προσκομισθούν νέα κρίσιμα στοιχεία εκ μέρους του ενδιαφερομένου, απαραδέκτως προσβάλλονται με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφού οι πράξεις αυτές είναι βεβαιωτικές και, ως εκ τούτου, στερούνται εκτελεστότητας (ΕλΣ Ολ. 454/2002, 161/2006, 1388/2012).»

θέση ατομικής διοικητικής πράξης» ή αντίστοιχο με αυτή περιεχόμενο, με μνεία ασφαλώς και των προθεσμιών για την άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων βοηθημάτων και μέσων.

- Την αποσαφήνιση από την πλευρά του ΕΦΚΑ, σχετικά με την πορεία των ενστάσεων τις οποίες κλήθηκαν να υποβάλουν οι συνταξιούχοι ηλεκτρονικά, τη διαδικασία εκδίκασής τους και τα όργανα που θα κρίνουν επ' αυτών. Ο Συνήγορος του Πολίτη οφείλει να τονίσει ότι η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο κανονιστικό πλαίσιο της πλειοψηφίας των ασφαλιστικών οργανισμών που ενσωματώθηκαν πλέον στον ΕΦΚΑ, αλλά όχι στο σύνολο αυτών.

5.Η απάντηση του ΕΦΚΑ στο υπενθυμιστικό έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη

Σε απάντηση του ανωτέρω εγγράφου, η Αρχή έλαβε τα ακόλουθα έγγραφα:

A. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 224877/23.9.2020 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του e- ΕΦΚΑ η Αρχή ενημερώθηκε ότι

«... έχει ξεκινήσει σταδιακά η διαδικασία ανάρτησής τους από τον μήνα 1/2019. Η διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη κι έχει ολοκληρωθεί ένα μέρος αυτής μέχρι και τον 12/2019.

Αναμένεται σύντομα, από την ανάδοχο μηχανογραφική υπηρεσία και η ολοκλήρωση του έργου με την ανάρτηση των υπολοίπων ενημερωτικών σημειωμάτων για το έτος 2020.»

B. Με το από 21.10.2020 έγγραφο της Διεύθυνσης Διευθέτησης Αναφορών η Αρχή ενημερώθηκε μεταξύ άλλων ότι

«Όσον αφορά στη μη έκδοση και γνωστοποίηση αποφάσεων για τον επανυπολογισμό των συντάξεων δεν μας γνωστοποιήθηκε κάποια μεταβολή στην υφιστάμενη κατάσταση όπως αυτή κοινοποιήθηκε με το Σ60/14/704781/7.6.2019 Γενικό Έγγραφο.»

Γ. Παράλληλα με τα ανωτέρω έγγραφα, η Αρχή με έκπληξη της ενημερώθηκε για την υπ' αριθμ. 52/16.12.2020 Εγκύκλιο του ΕΦΚΑ, όπου μεταξύ άλλων αναφέρει ότι

«Τέλος, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι, επειδή τα στοιχεία που προκύπτουν από την αναπροσαρμογή και τον επανυπολογισμό των συντάξεων αποτυπώνονται από την 1/1/2020 για κάθε ασφαλισμένο στο οικείο πληροφοριακό σύστημα, δεν προκύπτει υποχρέωση των υπηρεσιών απονομής συντάξεων για έκδοση σχετικής απόφασης, παρά μόνο αποτύπωση των αλλαγών που προκύπτουν από τον επανυπολογισμό στο πληροφοριακό σύστημα και στα σχετικά εκκαθαριστικά σημειώματα συντάξεων, με βάση τις ως άνω οδηγίες.»

6.Επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη.

Κατά την άποψη της Αρχής, η οποία σταθερά έχει εκφραστεί με τα υπ' αριθμ. πρωτ. 261704/31031/2019 και 261710/30195/2020 έγγραφα, **μόνο η έκδοση διοικητικών πράξεων επανυπολογισμού συντάξεων για κάθε ένα συνταξιούχο,** οι οποίες και θα εμπεριέχουν τον αναλυτικό τρόπο και το αποτέλεσμα του επανυπολογισμού της σύνταξης και θα δίνουν στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να προσφύγουν κατά αυτών, **μπορεί να διασφαλίσει με αποτελεσματικό τρόπο τόσο την ορθή τήρηση των βασικών αρχών**

που πρέπει να τηρεί η Δημόσια Διοίκηση κατά την δράση της, όσο και τα δικαιώματα που πρέπει να απολαμβάνει το σύνολο των πολιτών.

Αναμένοντας τις απόψεις σας επί των ανωτέρω, όσο και τις τυχόν ενέργειές σας, παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση θελήσετε.

Με τιμή,

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη

Συνημμένα:

1. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 261704/31031/2019 έγγραφο της Αρχής
2. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 261710/30195/2020 έγγραφο της Αρχής